

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
De heer Ch.A. Jansen, Staatssecretaris
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Hooghalen, 22 maart 2025

Betreft: zienswijze NPRA

Geachte heer Jansen,

Hierbij dienen wij als belangenvereniging voor de dorpsbewoners van Hooghalen, Laaghalen en Laaghalerveen onze zienswijze in met betrekking tot de plannen voor het Nationale Programma voor veilig beheer van Radioactief afval en verbruikte splijtstoffen 2025 – 2035.

Alvorens inhoudelijk op deze plannen in te gaan, merken wij op dat er geen extra publiciteit is gegeven aan de betreffende plannen en ze bovendien buitengewoon slecht te vinden zijn. Deze werkwijze getuigt ons inziens niet van een zorgvuldige procedure. Dit heeft ook als gevolg dat wij onvoldoende tijd hebben om ons gedegen in te lezen. Daarom behouden wij ons het recht voor om in een later stadium de zienswijze aan te vullen en/of in een vervolprocedure andere inhoudelijke gronden naar voren te brengen.

Hoewel eindberging op een hoog abstractieniveau wordt behandeld in het NPRA, wordt wel aangegeven dat opslag van radioactief afval in Boomse klei of in zoutkoepels waarschijnlijk het meest geschikt is. Een dergelijke zoutkoepel is o.a. gelegen onder ons dorp. Wij maken ons daarbij ernstige zorgen over de veiligheid van de mensen in het dorp en het behoud van het milieu. Daarnaast vrezen wij voor een negatieve impact op de leefbaarheid van het dorp.

Veiligheid mens en milieu

Wij zijn van mening dat er bij ondergrondse opslag van radioactief afval in zoutkoepels geen sprake is van een duurzame en veilige oplossing. Uit studies van plannen voor de opslag in zoutkoepels in de Verenigde Staten, Duitsland en Denemarken blijkt dat deze manier van opslag onvoldoende betrouwbaar is en problemen oplevert. Zoutkoepels komen langzaam omhoog; dit proces wordt versterkt door de warmte van radioactief afval. Het kernafval zal dus steeds dichter onder de aardoppervlakte komen te liggen. Dit kan tot gevolg hebben dat het zoutmateriaal gaat breken en er water naar binnen lekt. Dit kan weer tot gevolg hebben dat er radioactief afval weglekt. Ervaringen in het buitenland laten dit al zien. Op twee plekken in Duitsland lekt water in de zoutkoepels, waardoor de vaten zijn aangetast en er radioactiviteit naar de omgeving lekt. Bijkomend effect van het omhoog komen van de zoutkoepels kan zijn dat onze infrastructuur wordt aangetast. Het betreft dan niet alleen de lokale infrastructuur, maar ook de spoorlijn en de A28, twee belangrijke verkeersaders in Noord-Nederland.

Verder is het onduidelijk of opslag van radioactief materiaal in ondergrondse zoutkoepels bestand is tegen aardbevingen. Ons dorp is in oktober 2023 getroffen door een aardbeving met een kracht van 1,9 op de schaal van Richter. Te verwachten is dat de impact van aardbevingen op geologische eindberging groot kan zijn.

Gelet op het bovenstaande vrezen wij dan ook voor de veiligheid en gezondheid van onze inwoners. Bovendien maken wij ons ernstige zorgen over mogelijke gevolgen voor onze drinkwatervoorzieningen en het voortbestaan van onze landbouw- en veeteeltsector. Kan worden gegarandeerd dat ons drinkwater, onze landbouwproducten en ons vee in de toekomst niet radioactief besmet raken? Dit zou de bestaanszekerheid van een groot deel van onze inwoners aantasten.

Leefbaarheid

Wij hebben begrepen dat met de ondergrondse opslag ook bovengronds een groot terrein nodig is ten behoeve van deze opslag. Dit zou betekenen dat ofwel een groot deel van het dorp wordt weggevaagd ofwel landbouwgronden en/of een groot natuurgebied moeten worden opgeofferd. In alle gevallen gaat dit ten koste van de leefbaarheid van ons dorp en haar omgeving.

Daarnaast merken wij op dat het grootste deel van het kernafval op grote afstand van Hooghalen wordt geproduceerd. Dit betekent dat het radioactieve afval over lange afstand dient te worden vervoerd. Dit levert onacceptabele veiligheidsrisico's op. Bovendien zijn al deze vervoersbewegingen slecht voor het milieu.

Ook zal opslag van kernafval onder ons dorp een negatieve invloed hebben op de waarde van de grond en woningen. Dit zal grote gevolgen hebben voor de financiële situatie van ondernemers en particulieren, maar ook voor de inkomsten van de gemeente (WOZ).

Tot slot zijn wij van mening dat wij al voldoende bijdragen aan de 'nationale belangen' met hetgeen wij op het gebied van Defensie reeds bijdragen en (mogelijk) extra krijgen te verduren (zie Nationaal Programma Ruimte voor Defensie). Wij zouden als dorp onevenredig zwaar worden belast, indien hier ook nog opslag van kernafval zou gaan plaatsvinden.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande vinden wij de geologische eindberging van radioactief afval in zoutkoepels niet duurzaam en geen optie in verband met de enorme gezondheids- en veiligheidsrisico's, de gevolgen voor ons mooie landschap en de impact op onze leefomgeving.

Vereniging voor Dorpsbelangen Hooghalen, Laaghalen en Laaghalerveen,
Namens deze,

H.M. Boer
voorzitter

M. Zwaneveld - Martens
secretaris